

Leto IV.

# NA MEJAH

Štev. 12.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

Ček. račun št. 12.686  
Telefon Jesenice 625  
Uprava in uredništvo:  
Jesenice, Krekov dom

Jesenice, 15. junija 1939

Ministrski predsednik Dragiša Cvetković:

## „Za delavstvo sem se boril ter ga nikoli ne bom zapustil“

Na veličastnem delavskem taboru v nedeljo 4. junija tega leta v prestolnici Slovenije sta dve dejstvi napravili mogočen vtis: velika udeležba od strani narodno zavednega in poštenega slovenskega delavstva in prisotnost voditeljev države in naroda.

Pomanjkljivost glede prvega ali drugega bi zelo zmanjšala pomen te sicer že same po sebi važne prireditve. Kajti, če na delavskem taboru ne bi bilo delavcev, bi si morali radi ali neradi priznati, da delavstvo ali nima smisla ali ne zaupanja v gibanje, ki je tabor priredilo. V tem oziru so bile pri mnogih nasprotnikih novega delavskega gibanja želje matere misli: glede udeležbe so napovedovali fiasko tabora. Da bi ta polom na lastne oči gledali in pri tem uživali, so nekateri celo od daleč potovali ta dan v Ljubljano. Toda te želje se niso izpolnile. Številna udeležba je zato bistveno pripomogla k uspehu prireditve. Vsej javnosti je bil s tem podan dokaz, da se pošteno slovensko delavstvo v velikih množinah oklepa zdravega novega gibanja ter obrača hrbet dosedanjim delavskim zapeljivcem. Nad vse je važno je, da se za gibanje, ki je po svoji vsebini zmožno izvesti preokret v socialnih razmerah v korist delavstva, zavzame zlasti tisti, za katerega gre, to je delavec.

Nič manj važno ni dejstvo, da so se tabora udeležili in na njem podali važne izjave tisti, ki pravično ureditev socialnih razmer najlaže izvedejo. Delavec, ki zna s svojo glavo misliti, ki ni zapeljan od sirenskega petja marksističnih pevcev in ki mu gre resno za zboljšanje svojega socialnega in gospodarskega položaja, mora postati pozoren na izjavo ministrskega predsednika Dragiša Cvetkovića: »Od vsega začetka svoje politične kariere sem se najbolje počutil v delavski sredini. Že od nekdanj sem imel vse razumevanje za upravičene težnje delavcev.« Naš ministrski predsednik je tako izjavo lahko mirne duše podal, ker je vsej javnosti znano, da sloni ta izjava na njegovem vidnem delu in uspehih za delavske sloje. »Iz delavske sredine sem se politično dvignil, za naše delavstvo sem živel in se zanj boril

ter ga nikoli ne bom zapustil.« Kaj vse bi (in morda tudi so) storili in koliko bi radevolje žrtvovali razni kapitalistični krogi, če bi mogli postaviti zid ali skopati globok prepad med delavskim gibanjem in takim predsednikom vlade. V pretežno agrarni državi, kakršna je Jugoslavija, se industrijski kapital nikoli ne boji delavskih organizacij in naj bi bile še tako strumno organizirane, ako so te organizacije osamljene. Ob poslušanju izjav, kakor so gornje, ga pa do kosti zazebe. Interes kapitalistov je, da je delavstvo v sporu z močno vlado in da je v opoziciji proti lastnemu narodu. Na nedeljskem delavskem shodu je lahko vsak ugotovil, da narod, država, delavstvo niso ločeni in osamljeni pojmi.

Zdravo delavsko gibanje, ki ima poleg zdravja svoje notranje načelnosti še močno oporo v sodobnem državnem aparatu, mora biti vabljivo za vsakega modrega in nepokvarjenega delavca. Po tem taboru, po govorih, ki so jih na tem taboru govorili najbolj merodajni zastopniki vlade in naroda, toliko bolj razumemo, zakaj so se razne slovenske strokovne delavske organizacije tako zelo trudile, da bi se stopile v državno strokovno organizacijo Jugoras. Vedeli so namreč, da če bo ZZD šla po tej srečni poti delavskega strokovnega gibanja, da bo potegnila vse zdravo misleče slovensko delavstvo za seboj.

Zvezi združenih delavcev, ki je ves čas svojega obstoja zagovarjala vzajemnost delavskega gibanja z ostalim narodom in je prav zaradi tega stopila v življenje, da je spet obnovila to potrebno zvezo, želimo, da zbere v doglednem času ves slovenski delavski rod v svoje okrilje ter mu pribori vse pravice, ki mu gre in ki mu jih še v mnogočem krati protinarodni kapital. Naj bo prepričana, da se bo protinarodno in protidelavsko zadržanje kapitala omajalo. Čas, ki se je nanj zanašal kapital (zavlačevanje, pridobivanje na času), je stopil v službo zdravega narodnega in državnega gibanja, tistega gibanja, za katero se je izjavilo na zadnjem delavskem taboru tudi slovensko katoliško delavstvo.

## Razlike so vidne

Pri graditvi javnega življenja stopajo vedno bolj v ospredje liki posameznih kulturnih delavcev, ki slej ko prej predstavljajo njihov notranji obraz v pravem pomenu, dodajajo delo svojih prepričan skupni kulturni stavbi. Tako je njihova kulturna tvorba skupek dela, žrtev in stremiljenj različnih posameznikov, katerih vsak po svoji najboljši vesti, volji in prepričanju kleše vanjo svoja hotenja za napredek družbe in njenega pravičnega uravnavanja v bodočnost.

Nesporno pa je, da ta kulturna zgradba pre-

čestokrat slabi na tistih mestih, katera sestavljajo v pretežni večini idejni osnutki, ki bi naj dali zgradbi pravi ne nezlomljiv temelj, na katerem naj bi stali vsi drobci, prineseni od vseh pozitivnih kulturnih činiteljev. Po slabih človeških lastnostih, ki jih vsak tak činitelj neizbežno nosi s seboj pri svojem delu, pa nastajajo nujna trenja privilegijev, ki hočejo najti najbolj vidnega izraza, oziroma najglobljo upravičenost, da so merodajna merila za ocenjevanje tako podanih kulturnih dobrin. Pri vsem tem se

Vsem c. naročnikom in prijateljem

Prosimo vse tiste, ki so še zaostali na naročninah, da jo čimprej poravnajo, ker bo samo v vestni povezanosti in točnosti mogoče nuditi našim cenjenim bralcem vsestransko zanimiv list. Želimo vas zadovoljiti v največji meri ter bomo eventualnim željam radi ustregli.

Uprava in uredništvo.

## Z Jesenic

Nov vlak na progi Jesenice-Ljubljana v obeh smereh vozi od 17. junija dalje ob nedeljah in praznikih. Odhod iz Ljubljane ob 14.55 (prijod na Jesenice pa ob 17.08). Odhod z Jesenic ob 19.26 (prijod v Ljubljano ob 21.16). Vlak, ki vozi v smeri Ljubljana-Jesenice, se ustavi tudi v Ljubljana-Siška, nato pa samo v Škofji Loki, Kranju, Otočah, Lescah in Žirovnici. Vlak proti Ljubljani se ustavi na vseh postajah.

V zadnjem mesecu ni vlada padla. V zadnjem času postaja na Jesenicah kar nekaj politični dolgčas. V prejšnjih mesecih so vlade padale kot snopi, revolucija tu, mrtvi tam, na stotine je bilo padlih. Podirale so se državne meje, tuje zastave so plapolale po jeseniških vrhovih. Sedaj pa kar nič več. »Vi-har je v bojni grozni utihnil!« Bil je samo vihar v kozarcu.

Nizka zidana stavba na železniškem svetu nasproti hotela »Triglav«, ki je mučno kazila zunanje lice kolodvora in glavne jeseniške ceste, bo končno vendar odstranjena. Žel. uprava je že pričela graditi v nadomestilo novo stavbo precej stran od ceste.

Vozni red nas razburja. Izpremembe voznega reda, ki se tičejo Gorenjske, so nas v marsičem razočarale. Upali smo, da bo ostalo vsaj pri starem, če že novega ni mogoče tako pri-krojit, da bi zadovoljevalo. Dopoldanski osebni vlak proti Ljubljani odhaja pol ure kasneje, čeprav se nam je že poprej zdelo, da je prepozen. Naj bi odhajal ob pol 10. Popoldanski vlaki proti Ljubljani so dobro razporejeni, razen



zadnjega osebnega večernega, ki bi pa lahko spričo premajhnega števila potnikov brez škode odpadel, ker mnogokrat povzroča neprijetne zamude drugih vlakov. Naravnost razburjenje pa povzroča potniški vlak iz Ljubljane proti Jesenicam ob 19.50. Že po voznem redu potrebuje do Jesenic dve in pol ure, ob zamudah drugih vlakov se pa ta čas še raztegne. Na Jesenicah ima tri četrt ure postanka, nakar odpelje proti Bohinju oziroma Kranjski gori. Tako se zgodi, da se mora potnik proti Bohinju »cizati« iz Ljubljane do Boh. Bistrice kar 4 ure, to je 22 km na uro, kar postane že ironija. Upamo, da bodo merodajni činitelji uvideli in da ne bodo dopustili nepotrebnega razburjanja.

**Jeseniško blato** je znano kakor polž v Višnji gori. V »starih«, še nemodernih časih je cestar pograbil blato ob kraj ceste. Cesta se je tako hitreje posušila ter so bili ljudje bolj varni pred blatnim krstom. To prakso so danes opustili, blato se kopiči in v družbi s cestnimi luknjami, napolnjenimi z vodo, povzroča ob naraščajočem prometu in spričo ozkih cest največje nevarnosti ljudem. Obleke se že čistijo težko, kaj šele nove napravljajo. Zelja je, da bi se uvedla vsaj stara praksa, če že nimamo denarja, da bi tujcem pokazali kako lepo cesto. Centralizem naj bi se pokazal nesebičnega želede na tujski promet.

**Procesija sv. Rešnjega Telesa** je bila v vsakem pogledu lepa. Zlasti so zbudili pozornost šolski otroci, ki so menda letos prvič v tako velikem številu in lepem redu navduševali. Zastopane so bile vse jeseniške korporacije po svojih številnih zastopnikih. Fantovski odsek in Dekliški krožek v krojih in množice občanov. Okna so bila vsa po vrsti lepo okrašena s svečami in cvetjem. Gledalcev je bilo pa mnogo manj kakor druga leta, kar je razveseljivo. Priporočati bi bilo vsekakor, da bi se ta utrudljiva pot procesije malo skrčila. Udeležba bi bila vsekakor večja.

**Pozor!** Fantovski odsek in Dekliški krožek pozivata vse tiste, ki se hočejo udeležiti Mladinskega tabora v Mariboru, da se čimprej prijavijo, ker bo pozneje zaradi ogromnega števila prijavitelcev nemoogoče preskrbeti vse potrebno. Prijavljajte se v Krekovem domu, kjer sprejema prijave vsakodnevno član odbora v ekspozituri »Slovenca«. Za nečlane je plačati za

vsi ti kulturni delavci ne morejo nikdar ogniti sodbi naroda, ki v tej kulturni tvorbi diha, živi in se razvija, in ki ima prav zaradi teh svojstev tudi pravico izbirati med dobrim in slabim. In čim je sodba od strani naroda izrečena na ta ali oni način, je enako sojen tudi tisti, ki je h kulturni stavbi doprinesel dotični ocenjevani delež. Če pa je narodova sodba negativna, bi bilo prav in koristno, da tako vrednoteni činitelj preneha s svojim delom, če je slabo, ali da ga pomnoži, če je dobro. Tako po tej nujni poti narodove svobodne opredelitve zdrče navzdol vsi tisti činitelji in vsi tisti kulturni osnutki, ki jih narodova vest ne prenese in ne more sprejeti njegovo srce. Tako se iz leta v leto očiščuje kulturna tvorba in tako prečiščena raste in se krepi z narodovim sodelovanjem, ki je v tem primeru prostovoljno in zavestno. Zato je tisti, ki bi kljub temu proti narodovi volji hotel najti tal svojim napačnim idejnimi zasnovam, njegov protivnik, kateremu veljaj boj do konca. Tukaj nastaja meja, preko katere nihče ne sme, kdor ne isto pot z narodom, kdor ne spoštuje njegove kritike, ki je vsikdar izraz njegove kulturne zrelosti.

Kakor je tem družbenim dogajanjem začrtana meja v javnem življenju, tako jo nahajamo pri vseh kulturnih edinicah, društvih itd., le s to razliko, da so ta mesta kulturnega dela bolj važna, ker so izhodišče vsega, kar ustvarja javno življenje. V kolikor prihajajo v javnem življenju v poštev kulturne korporacije, v toliko prihajajo v poštev v društvih posamezniki, ki svoja podrobna dela vežejo k narodovi duhovni celoti.

Pri tej razčlenitvi kulturnega polja, kjer se križajo naperi posameznikov, trčimo ob čudna nasprotja, ki so tako važna za ves razvoj, da ni iti mimo njih. Pred očmi imamo tri vrste kulturnih delavcev, katerih vsak poedinec nosi pri svojem kretanju s seboj izrazito posebnost. Prva vrsta je maloštevilna in že to pove, da je idealna, nesebična, pripravljena na žrtve in samoodpovedi, ki v zatajevanju sebe išče vsepovsod prilike, da svoje delo posveti družbi v korist. Druga vrsta je že bolj številna, ki bi vse žrtvovala, da se postavi na že dovršeno delo in da jo oblije sijaj in slava; ki jo je večno hrepe-

nenje po veličini in hvali. Tretja vrsta je najbolj številna in najbolj vidna, zakaj njeno »veliko« delo je v tem, da vsako že dovršeno delo ali zdravo nastrojenje zanj postavijo na glavo, maličijo zasnutke po svoji vsevedni glavi, postavljajo tisoč vprašanj in kritik, vse brez zveze in stvarnosti samo zato, da so vidni in važni, čeprav samo trenutek, za katerim se prej tako sijajne besede razblinijo v zrak. Prvi delajo tiho in skromno, ne iščejo hvale, drugi ne delajo in nočejo hvale in slave, tretji ne delajo, pač pa mnogo, premnogo govorijo, iščejo hvale in slave in trenutke, da jih kakšno »veliko dejanje« zavije v svoj plašč ter jih nasiti z »neprostovoljnimi« zadovoljstvom.

Te besede bi bile smešne, če ne bi bile resnične. Saj na vsakem koraku naletimo na drugo in tretjo vrsto, ki brezobzirno preplavljata prvo. Če ta nasprotja motrimo z vidika skupnih družbenih koristi in napredka, spoznamo, kje se duši idealizem, ki najboljše in najplodnejše ustvarja in da se na njem redi materializem, ki vse dobro požira, in da se določeneje izrazimo, krepko zavira kulturni razvoj, ker prestreza občestvu prost pogled na resnično žarišče kulturne dejavnosti in na prave tvorce kulture.

Da je tako, nam kaže dejstvo, da bodo tisti kulturni delavci, ki stoje v drugi in tretji vrsti, po svojih neuspeših poizkusih, kako utešiti svoja nagnjenja, odstopili v ozadje in se prelevili v slepe puntarje in bodo vedno na preži, da kakor koli zrušijo vsakogar, ki bi mu bile prilike ugodnejše, pa pri tem ne izbirajo sredstev, najsi so še tako podla in umazana. To je četrta, najslabša in najbolj škodljiva vrsta, ki jo družba po zdravem čustvovanju samo še prezira, kamoli da bi se z njimi borila.

Tako smo si upali razčleniti te skupine kulturnih delavcev samo zaradi tega, da pokažemo, komu res po vsej pravici ta častni pridevek pripada in da obenem povemo svoje jasno stališče, kako smo vrednotili, kako cenimo in kako bomo cenili v bodoče vse tiste posameznike, ki bodo, gnani po materialističnih težnjah, hoteli v vrste pravih in idealnih delavcev za narod, da bodo prvi deležni našega spoštovanja in hvaležnosti, drugi pa ločeni in zaznamovani s prezirom zdravega, pošteno mislečega naroda.

## Za mladinski pevski zbor na Jesenicah

Pred nekaj leti smo brali v našem listu pa tudi v dnevnikih vzpodbudne besede o nekaki glasbeni šoli na Jesenicah, ki naj bi med številnim mestnim in okoliškim prebivalstvom izbirala izrazite talente in jim dala najpotrebnejše glasbeno znanje in izurjenost. S tem v zvezi se nam zdi prepotrebno spregovoriti nekaj besed o vprašanju mladinskega pevskega zbora na Jesenicah.

Kakor je vsak pevski zbor zrealo večjega ali manjšega ljudskega okoliša, njega duše in duševne razvitosti, tako so otroški zbori merilo duševnega razvoja in stremljenj najmlajših. Bodoča kulturna raven sloni in mora sloneti na mladini, če hoče narod rasti v zrelost. Glasba je umetnost. Če šport krepi telo, naj umetnost krepi dušo in jo plemeniti. Umetnost je brez dvoma dosegla svoj višek v glasbi, zato je potrebno, da le-ta pronikne v narod, v njegovo jedro — mladino.

Ustanovitev otroškega pevskega zbora — podobno kakor »Trboveljski slavčki« — ni nič nemogočega. Osnovna in meščanska šola na Jesenicah imata toliko petja zmožnih otrok, da bi se od njih moglo stvoriti močno pevsko telo. Ker na Jesenicah samih nimamo za ta nelahek posel strokovno izšolanih ljudi, bi morala ban. uprava

nastaviti posebnega učitelja petja, katerega pač ne bi bilo težko dobiti, saj imamo kopico brezposelnih absolventov konservatorija, ki bi bili veseli, da bi mogli svoje sposobnosti uveljaviti prav na Jesenicah. Otroci — dečki kakor deklice —, ki bi se vadili v takem zboru, bi bili najboljši kandidati za glasbeno šolo, obenem bi pa cerkveni in drugi pevski zbori s tako izurjenimi pevci kvalitativno mnogo pridobili. Pridobile bi kajpak tudi Jesenice, kjer je v zadnjih letih razvojna črta petja neizpremenjena, če ni sploh močno padla.

Če poslušamo petje šolarjev pri šolskih mašah, zlasti onih iz meščanske šole, nam mora biti žal, da že prej nismo pričeli s takim zborom. Sicer pa še ni prepozno. Obračamo se na mestno občino, ki naj ji bodo naše najbolj pereče prosvetne zadeve prav toliko pri sreči kot ostale, in jo prosimo, naj ne gre mimo načetega vprašanja gluhih uše. Naj bi s pomočjo naših prosv. organizacij izposlovala pri ban. upravi, da pošlje na Jesenice učitelja petja, ki smo ga krvavo potrebni. Prošnja je nujna in vredna vse pozornosti od strani občine, od strani prosvetnih organizacij brez razlike pa zanimanja in podpore.



## Odpuščeni zaupniki in tožbe

Vsem je še živo v spominu položaj o odpustu petih obratnih zaupnikov s strani KID. To se je zgodilo leta 1937. Več kot dve leti od takrat je šlo mimo nas, vendar se je šele pred kratkim zaključila borba pred sodiščem. Če smo prav poučeni, so prizadeti odpuščeni delavski obratni zaupniki zaprosili občini Jesenice in Koroško Belo za podporo v svrhu kritja stroškov zadnje izgubljene tožbe. Kaj bosta občini ukrenili, bomo morda o stvari poročali kasneje.

O takratnem položaju je bilo delavstvo različnih mišljenj. Nekateri so zagovarjali stališče, da se zaupnikom omogoči finančno pravni postopek, večina pa je bila že takrat mnenja, da bo zadeva za zaupnike izpadla neugodno in je zato škoda vsakega delavskega dinarja, ki bi bil za to izdan. Delavska zbornica je bila v rokah njihovih ljudi. Znano je, da sta v marksističnih vrstah dve struji, ki se načelno ne križata, pač pa — kolikor smo imeli lokalno priliko videti, se križata zaradi osebnih ambicij nekaterih. Odpuščeni zaupniki so zaprosili upravo Delavske zbornice za pravno zastopstvo v svoji tožbi proti KID.

O vseh teh tožbah, ki so bile v zvezi z odpustom teh zaupnikov in o zneskih, ki jih je moralo plačati delavstvo s svojimi prispevki Delavske zbornice kot svoj redni prispevek, se je v teku teh dveh let mnogo govorilo. Smisel vseh teh govoric z leve ali desne pa je silno močno podčrtavalo upravičenost kritike o izdatkih delavskega denarja s strani Delavske zbornice. Danes, ko je uprava Delavske zbornice v rokah našega delavstva, nam je bilo omogočeno, da smo se s to zadevo seznanili prav od blizu in pogledali položaju popolnoma do dna.

Akti, ki so se nagromadili o tej zadevi v arhivu Delavske zbornice v Ljubljani, so silno zanimivi. Iz njih posnemamo, da je bivša uprava (marksistična) v dobri veri, da je pravni zastopnik odpuščenih zaupnikov vedel, da gredo stroški na račun vsega delavstva v Sloveniji in vsestransko pretehtal položaj s pravne strani ter ugotovil, da bodo zmagali zaupniki, ugodila želji odpuščenih obratnih zaupnikov, da ona prevzame pravne stroške. Iz aktov je dalje razvidno, da se je položaj pred sodišči za zaupnike razvijal zelo neugodno in je zato bivša uprava bila v skrbeh, kako bo krila vse te ogromne izdatke; pripomniti je namreč treba, da je v proračunu za leto 1938. bilo določenih 30.000 din za pravno zaščito obratnih zaupnikov.

Ena tožba je bila izgubljena za drugo, stroški izdatkov so naraščali. Med zastopnikom odpuščenih zaupnikov in Del. zbornice v Ljubljani se je začela pravca papirnata vojna glede upravičenosti vseh nastalih tožb in njihovih stroškov. Delavska zbornica v Ljubljani je, da se izogne sodnemu postopku zaradi kritja stroškov vseh izgubljenih tožb, prosila za strokovno mnenje Odvetniške zbornice v Ljubljani. Ta je po svojem mandatarju dne 15. aprila preteklega leta sporočila upravi Delavske zbornice, da je ona dolžna plačati vse stroške tožb, ki so nastale iz osnovne tožbe, to je odpustov in povrnitve stroškov odpuščenim obratnim zaupnikom, razen tiste, ki se nanaša na odlok prepovedi sklicevanja plenuma obratnih zaupnikov s strani policijskega komisariata na Jesenicah. Bivša uprava Delavske zbornice je bila na podlagi tega strokovnega poročila s strani Odvetniške zbornice v Ljubljani primorana plačati stroške tudi za vse ostale zaupnike neugodno rešene tožbe. Stroški gredo v težke tisoče. Sleherni objektivni opazovalec vseh teh dogodkov, ki mu je znana zakonodaja o delokrogu delovanja obratnih za-

upnikov, mora po vsem natančnem studiju vsega tega ogromnega pismenega gradiva, ki se je nagromadilo o tej zadevi v arhivu Del. zbornice, dobiti vtis, da bi po skrbnem pretehtanju zadeve že v začetku lahko marsikak tisoč dinarjev, izdan za te neuspešne tožbe, bil deležen mnogoter brezposelni delavec na Jesenicah.

Iz teh aktov je jasno razvidno, kakšen je bil način dela bivše uprave Delavske zbornice, ki ravno v tem primeru ne kaže nobenega socialnega merila. Treba bi bilo vse te akte, ki odkrivajo čudno skrb marksizma do delavstva, razobesiti pred vse te trpine, pa bi kaj hitro izgubil v njihovih očeh vso veljavo. Če bo prostor dopustil, bomo v odlomkih posvetili z žarko resnico v te predale, ker je gradivo res ogromno in nad vse lepo spričevalo.

## Obraz

(Simon Jenko)

Pri zeleni mizi  
moški ino ženske,  
družčina gospode  
bila je slovenske.

Z družčino možakov  
gospodične zale  
v našem so jeziku  
gladko vse kramljale.

Ves zavzet sem gledal,  
čudu sem se čudil,  
da iz sanj lažnivih  
kvišku sem se zbudil.

## Ob „Cvetkovi Cilki“

Ko sem odložil Jalnovo zgodbo — sam bi dejal, glavo grem staviti za to: štorijo — sem bil prepoln gorenjske pokrajine, začutil sem, kako sem navezan na njene posebnosti. Z bolečo jasnostjo sem začutil, da nisem doma in mi drugačen naglas zveni na uho in da je naša študentovska govornica prazna lepote in petja. »Nemogoče je ljubiti in razumeti kakšno stvar, če nismo na njeno resničnost navezali svojih sanj in napravili most med njo in našim življenjem.« pravi Baviš. Tako je domačija vraščena v nas in mi vanjo, razumemo jo in ljubimo kot najbolj živo lepoto.

Ravno ob »Cvetkovi Cilki« bo morebiti marsikdo spet zaslutil bogastvo naše pokrajine in jo bo skušal objeti v novem spoznanju. Jalnova povest, kakor je jezikovno malo zmedena in nenetna, je prelep zaklad narodne besede, stavka, navad in misli in življenja. Pa je v našem kotu še toliko samosvojih cvetov kot je Koprivnik: vsak kraj govori po svoje, vsak stan zavija drugače. Nikdar si ne bi človek mislil, kako zelo smo navezani na domač govor, kako nam gre k srcu.

Odločil sem se, da ga bom preiskal in prepoznal, da ga ne bom ljubil samo iz daljave. Znebil se bom svojega grdega študentovskega narečja in govoril, to se pravi mislil po domače. Koliko je vendar v vsakem našem stavku slovenske misli, ki nam jo dan za dnevom ubija časopis, ko nas uči misliti po tuje, koliko lepote in ljubezni. Res, tujke in sposojenke dostik uidejo preprostemu človeku iz ust; a prepričan sem, da se tudi tu da vzgojno res z uspehom delati. Na tako delo v počitnicah se bom pripravil že sedaj z branjem gorenjskih pisateljev, da bom spoznal gorenjske Atene in doživljal

taborno knjižico in znak 5 din, s čimer ima lastnik pravico do polovične voznine. Člani in članice plačajo 5 din za znak in knjižico in če kdo še nima članske legitimacije, še 3 din zanj, ker je s to dovoljena četrtinska voznina. Prijavite se takoj, da boste pravočasno dobili znak, knjižico in event. člansko legitimacijo.

## Gorje

Svoj domači praznik smo imeli na praznik sv. Reš. Telesa. Fantovski odsek, ki je letos močno napredoval in si nabavil 9 novih krojev, je blagoslovil svoj novi prapor, ki naj bo vodnik naši mladi četi na vseh potih, ki jih hodi poštna in katoliška slovenska mladina. Zvečer je bila v Prosv. domu svečana akademija, kate prva točka bogatega sporeda je bilo zabijanje žebeljčkov. Praporu sta botrolava gospa Klinarjeva in banški svetnik g. Jan. Fantje so se za ta dan sijajno pripravili in pokazali kaj zmore gornjska vztrajnost in vestnost. Vsi od najmlajših, ki so s svojimi nežnimi, a sigurnimi gibi najbolj navdušili, pa do krepkih fantov na orodju, ki jim iz rokavov gledajo močne, delavne in od sonca ožgane roke so izvajali izvrstno, da je bilo veselje in toplo pri srcih. Slavnostni govor je imel brat Savinšek, ki nam je jasno povedal zamisel in cilje naše mlade in močne organizacije. Naj bi njegove besede padle na rodovitna tla pri tistih, ki nam še niso popolnoma naklonjeni, in tudi tistih, ki so še neverni. Fantje, vi pa le krepko naprej in volja in mladostni ogenj vas bosta peljala do zmage.

## Dovje

Na binkoštni ponedeljek zvečer je za vedno zatisnil svoje oči Vričov Franc. Bil je še fant, četravo že v 59. letu starosti. Igralci ga bodo pogrešali. Vsakdo, komur je kaj manjkalo, se je zatekel k Francu, ki je rad pomagal, ozir. posodil, kar je mogel. Najraje je živel po planinah, sam, kakor tudi doma v svoji kamrici. Bil je član tukajšnje podružnice SPD, ki mu je poklonila lep planinski veneč. Vričovega Fronca napis beremo tudi v »Mladem Slovencu« ob nedeljah pod »Pravljice izpod Triglavca«. Zato se je nanj spomnil tudi še Stričkov kotichek in položil na grob lep veneč. Po 5 tedenskem deževju je nastalo na dan prihoda prevzv. knezoško-

fa lepo in sončno vreme. Sprejem prevzvišene se je vršil pri Belškem znamenju. Med pozdravi in govori je bilo streljanje s topiči. Nad vse lepo je bilo drugi dan pri sv. birmi. Nenedoma pa se je v teku popoldneva po fari raznesla žalostna vest, kateri spočetka nismo mogli verjeti, da je umrl g. Matej Tomazin, ki je prišel ta dan semkaj in bil navzoč vse dopoldne pri sv. birmi. Na mrtvaškem odru v župnišču je pokojnega gospoda pokropilo izredno veliko število občinstva. V nedeljo 4. t. m. so ga odpeljali v njegov rojstni kraj Naklo, kjer bo čakal vstajenja. Sorodnikom naše iskreno sožalje.

Tukajšnja kraj. organizacija JRZ Dvoj-Mojstrani je imela v Prosv. domu na Dovjem svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležil tudi narodni poslanec g. dr. Šmajd, ki je v svojem govoru podal obširno poročilo o notranjem in zunanjem političnem položaju. Občnega zbora se je udeležilo polnoštevno članstvo in drugega občinstva, tako da je bila dvorana skoraj zasedena. Navzoči so z velikim zanimanjem poslušali govor gosp. dr. Šmajda, kakor tudi poročila odbora. Na željo prisotnih se volitve novega odbora niso vršile in je ostal odbor neizpremenjen.

lepoto, kolikor so jo zajeli v knjigi naši umetniki.

Vesel sem Jalnove štorije, ki mi je oživila pokrajino in prav nam, študentom pokazala posebno smer dela, ne sicer v romantični folklornosti, marveč v zdravem, plodnem razmerju do kraja in okolice. Hvaležni moramo biti Jalnu za njegovo resnično vzgojno, tudi jezikovno vzgojno ljudsko povest.

## Cerkveni vestnik

**Po birmi.** Dne 5. junija je bilo v Breznici zaključeno birmovanje v našem gorenjskem kotu. Na Jesenicah je bilo 698 birmancev, na Koroški Beli 541, pri Sv. Križu 48.

**Prvo sveto obhajilo** je bilo letos na Jesenicah izjemno 7. junija, v sredo pred praznikom sv. Rešnjega Telesa. K mizi Gospodovi je pristopilo 146 prvobhajancev. Po svetem obhajilu so bili vsi pogoščeni (na stroške mestne občine) v Krekovem domu.

**Rojstva.** 7. maja Ludvika Marija Markizeti, hči pismonoše Ludvika Markizetija, Aljaževa št. 10. — 8. maja Janez Rakovec, sin brivca Janeza Rakovca, Obrtniška 21. — 15. maja Lidija Hartman, hči tov. delavca Avgusta Hartmana, Delavska 12. — 16. maja Majda Višnar, hči Draga Višnarja, Murova 5. — 25. maja Zvonko Albreht, sin tov. delavke Katarine Albreht, Delavska 1. — 28. maja Breda Jerič, hči preglednika fin. kontrole Franca Jeriča, Zelezniška 1. — 50. maja Benjamin Ramuš, sin tov. uradnika Janeza Ramuša, Gregorčičeva 5. — 31. maja Elizabeta Čar, hči mesarja Ivana Čara, Obrtniška 5. — 1. junija Roman Savinšek, sin Stanka Savinška, Murova št. 1.

**Poroke.** 14. maja tov. delavec Razinger Jožef in Bizjak Marija. — 28. maja tov. delavec Reinhart Stanislav in Rubin Marija. — 28. maja tov. delavec Smolej Janez in Sebot Draga. — 8. junija tov. delavec Brezigar Stanko in Danijela Lah.

**Smrti.** 10. maja Florijan Sargo, tov. mojster v p. Kralja Petra cesta. — 18. maja Jožef Frelih, otrok, Pod Mežakljo. — 27. maja Jožefa Globočnik rojena Pfajfar, Delavska 5. — 1. junija Srečko Golob, otrok, Industrijska 14. — 2. junija Adolf Zupan, tovarniški delavec, Pod Mežakljo 5. — 2. junija Anton Mihevc, vlakovodja v p., Cesta na Golico 9. — 7. junija Apolonija Preželj, zasebnica, Fužinska 5.

## Otroške laži

Starši, sprejmite, kar je dobrega, in dajte svojim otrokom! (A. M. Slomšek)

V »Reichs-Elternwarte«, ki izhaja v Berlinu, piše o gornjem predmetu zelo poučno dr. Hans Hajek naslednje:

Pred leti sem se imel priliko pogovarjati z očetom petnajstletne deklice. Prosil me je za pedagoški nasvet v zadevi, ki ji ni mogel priti do dna, namreč zakaj njegova hčerka neprestano in smešno laže. Ko nekoč ni hotela iti s svojimi starši na njih posestvo, češ da gre na šolski izlet, je ta laž očeta najbridkeje zadela. Ko sem mu povedal, da se mi zdi ta laž najbolj razumljiva, ga vendar nisem mogel prepričati, njemu je še nadalje ostala nganka: kje in kako se je njegova hčerka naučila lagati.

Kje se otrok uči laži? To vprašanje vsak dan znova ponavljajo skrbni starši. Odgovor nanj pa le prehitro najdejo: prav gotovo ne od staršev, morda je pobral laž od otrok na cesti, v šoli ali zabavišču. Ali pa pravijo: dete laže, ker več ali manj nagiba na to, ali pa je to napako podedovalo. Pri tem kajpak oče nikdar ne misli sebe ali svojih prednikov, ampak vali vso krivdo na mater, mati pa zopet nanj. Reči moramo, da se otrok nauči laži od staršev in bližnje okolice prav tako, kakor se od njih nauči govorjenja. Za starše je seveda ta ugotovitev neprijetna, toda vprašajo naj se, če sami res vedno govorijo čisto resnico. Ali niso oni tisti, ki mnogokrat sami s svojim ravnanjem in z raznimi vprašanji tako rekoč silijo otroka v laž? Ali pa ga podzvestno navajajo, da jih otrok vara v raznih malenkostih? Najdejo se primeri, v katerih trpi otrok od prirojene nagiba k laži, ki je bolezenski nagib. Praktično je to redek pojav, ki ga ni upoštevati, ker gre pri tem za slaboumne in patološke tipe, torej o zelo bolnih otrocih. Te primere bomo izključili in bomo govorili le o normalni in zdravi deci. Seveda moremo pričakovati in iskati resnice le tam in v takih družinah, kjer se vsi členi obnašajo korektno, pri čemer nastane zopet vprašanje, kakšna je vzgoja in obnašanje staršev, da more dovesti do raznih laži. Kjer je namreč govor o podedovanosti, se more otrok poboljšati le, če se poboljšajo starši.

(Dalje prihodnjič.)

*Poravnajte naročnino za naš list!*

**Varno  
naložite svoj  
denar!**

## HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garansirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi zadružni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.

## Zanimivosti

### Amerika je čudna dežela

Iz zbirke ekscentričnih zakonov, ki jih je zbral Deak Hajman, posnemamo: V državi Ohio morajo imeti vse mačke, ki so ponoči zunaj, na repu rdečo luč. V Bostonu je prepovedano igrati vijolino in imeti pse, ki so višji od 30 cm. V nekem mestecu v državi Washington morajo nositi vsi moški brade. V Los Angelesu ne smejo moški nositi brk. V Virginiji je prepovedano kopanje v hišah. Ljudje se smejo kopati samo na dvoriščih svojih hiš.

### Enosobno stanovanje

s kuhinjo v neposredni bližini postaje Bled-jezero se odda

Več se poižve v hotelu

### Triglav na Bledu

### Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

### Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

## Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti, pride

### v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti, se abonira

### v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

### v Katakombe

Belo namizno vino din 10'— liter